

Próby złota, srebra i platyny – kompletny przewodnik

1. Czym są próby metali szlachetnych?

Próba metalu szlachetnego to oznaczenie jego zawartości w stopie, wyrażone w promilach. Dla przykładu, próba 750 oznacza, że 750 części z 1000 to czyste złoto, a pozostałe 250 to domieszki innych metali (np. srebra, miedzi, cynku czy niklu).

Próby są ważne zarówno z punktu widzenia konsumenta, jak i jubilera – determinują wartość, trwałość oraz kolor gotowego produktu.

		Okręgowy Urząd Probierczy w Warszawie			
		próba	cecha probiercza	próba	cecha probiercza
Złoto (Au)		999 ‰		999 ‰	
		960 ‰		925 ‰	
		750 ‰		875 ‰	
		585 ‰		830 ‰	
		500 ‰		800 ‰	
		375 ‰		cecha dodatkowa	
		333 ‰		999 ‰	
		cecha dodatkowa		950 ‰	
Pallad (Pd)		999 ‰		850 ‰	
		850 ‰		500 ‰	
		500 ‰		cecha dodatkowa	
		cecha dodatkowa		inne cechy	
				cecha pomocnicza	cecha główna
				znaki probiercze	
				oznaczenie metalu	znaki do kasowania
		www: oup.warszawa.gum.gov.pl		bip: bip.oup.warszawa.gum.gov.pl	

2. Próby złota – systemy i kolory

Najpopularniejsze próby złota:

Próba	Zawartość czystego złota	Karaty	Nazwa handlowa
999	99,9%	24K	Złoto czyste
916	91,6%	22K	Złoto wysokokaratowe
750	75,0%	18K	Złoto jubilerskie luksusowe
585	58,5%	14K	Najczęściej używane
500	50,0%	12K	Złoto użytkowe
375	37,5%	9K	Tanie wyroby biżuteryjne
333	33,3%	8K	Spotykane w tańszej biżuterii

Kolory złota w zależności od domieszek:

- **Złoto żółte** – klasyczna domieszka srebra i miedzi.
- **Złoto białe** – z dodatkiem palladu lub niklu (często pokrywane rodem).
- **Złoto różowe** – większy udział miedzi nadaje ciepły, czerwony odcień.
- **Złoto zielone** – nietypowy stop z domieszką srebra.

📌 Złoto próby 999 jest zbyt miękkie do codziennego noszenia – dlatego jubilerzy stosują stopy, które zwiększają trwałość.

Polskie cechy i znaki probiercze

		próba	cecha			próba	cecha
złoto		999		srebro		999	
		960				925	
		750				875	
		585				830	
		500				800	
		375				cecha dodatkowa	
		333					
		cecha dodatkowa					
pallad		999		platyna		999	
		850				950	
		500				850	
		cecha dodatkowa				cecha dodatkowa	
inne cechy		cecha pomocnicza	cecha główna	oznaczenie "metal"			
znaki probiercze							
znaki do kasowania							
XX X							

Litery występujące w cechach określają urzędy probiercze.

3. Próby srebra – od 800 do 999

Srebro to drugi najpopularniejszy metal szlachetny. Jest bardziej dostępne niż złoto, ale również wymaga domieszek dla zachowania trwałości.

Popularne próby srebra:

Próba Zawartość czystego srebra Zastosowanie

999	99,9%	Monety, sztabki inwestycyjne
925	92,5%	Biżuteria, tzw. srebro sterlingowe
875	87,5%	Sztućce, naczynia, wyroby artystyczne
830	83,0%	Przedmioty codziennego użytku
800	80,0%	Dawne naczynia, monety

📌 Srebro 925 jest najczęściej używane w nowoczesnej biżuterii i często oznaczone symbolem "925".

4. Próby platyny – metal rzadki i cenny

Typ 1A

Cecha podstawowa dla próby 0,999

Typ 1

Cecha podstawowa dla próby 0,950

Typ 1B

Cecha podstawowa dla próby 0,850

Typ 2

Cecha dodatkowa dla platyny

2) wyrobów palladowych

Typ 3A

Cecha podstawowa dla próby 0,999

Typ 3

Cecha podstawowa dla próby 0,850

Typ 4

Cecha podstawowa dla próby 0,500

Typ 5

Cecha dodatkowa dla palladu

3) wyrobów złotych

Typ 6A

Cecha podstawowa dla próby 0,999

Typ 6

Cecha podstawowa dla próby 0,960

Typ 7

Cecha podstawowa dla próby 0,750

Typ 8

Cecha podstawowa dla próby 0,585

Typ 9

Cecha podstawowa dla próby 0,500

Typ 10

Cecha podstawowa dla próby 0,375

Typ 11

Cecha podstawowa dla próby 0,333

Typ 12

Cecha dodatkowa dla złota

4) wyrobów srebrnych

Typ 13A

Cecha podstawowa dla próby 0,999

Typ 13

Cecha podstawowa dla próby 0,925

Typ 14

Cecha podstawowa dla próby 0,875

Typ 15

Cecha podstawowa dla próby 0,830

Typ 16

Cecha podstawowa dla próby 0,800

Typ 17

Cecha dodatkowa dla srebra

5) pozostałe cechy

Typ 24

Cecha pomocnicza

Typ 25

Cecha główna

Platyna jest metalem znacznie rzadszym niż złoto. Odporna na ścieranie, nie uczula, i nie ulega utlenianiu. Jest chętnie wykorzystywana w pierścionkach zaręczynowych i obrączkach ślubnych.

Próby platyny w Polsce:

Próba Zawartość czystej platyny Opis

999	99,9%	Metal czysty
950	95,0%	Standard jubilerski
900	90,0%	Biżuteria luksusowa
850	85,0%	Mniej popularne

📌 Platyna jest cięższa niż złoto i nie wymaga pokrywania warstwą ochronną, jak w przypadku złota białego.

5. Cechy probiercze – jak odczytać próbę na biżuterii?

W Polsce obowiązuje **prawo probiercze**, zgodnie z którym każda biżuteria powyżej ustalonej masy musi być oznaczona cechą probierczą – specjalnym znakiem wybitym przez Urząd Probierczy.

Masa, od której wymagana jest cecha:

- Złoto: powyżej 1 g
- Srebro: powyżej 5 g
- Platyna: powyżej 1 g

Oprócz próby, na wyrobie znajdziemy **symbol metalu, znak producenta, oraz oznaczenie urzędu probierczego**.

6. Międzynarodowe oznaczenia prób

Różne kraje stosują odmienne symbole prób. Oto kilka przykładów:

- **UK (Anglia):** zamiast cyfr używa się liter i symboli, np. „Crown” lub „Lion Passant”.
- **Niemcy:** powszechne są próby 333, 585, 750.
- **USA:** stosuje się karaty (np. 14K, 18K).

7. Wpływ próby na wartość i cenę

Im wyższa próba, tym:

- wyższa wartość rynkowa wyrobu,
- większa cena zakupu i odsprzedaży,
- mniejsza odporność na zarysowania (dotyczy złota i srebra),
- większa podatność na odkształcenia (np. w biżuterii z próbą 999).

Dla inwestorów ważna jest czystość metalu, a dla użytkowników – trwałość i estetyka.